Trond Kristoffersen

Årsregnskapet

Del 2

4. utgave

Periodisering, vurdering og analyse

– oppgaver og løsninger

FAGBOKFORLAGET

Trond Kristoffersen

Årsregnskapet del 2

Periodisering, vurdering og analyse

– oppgaver og løsninger

4. utgave

FAGBOKFORLAGET

Copyright © 2019 by
Vigmostad & Bjørke AS
All Rights Reserved

1. utgave 2005
2. utgave 2007
3. utgave 2015
4. utgave / 1. opplag 2019

ISBN: 978-82-450-3331-1
ISBN (trykt): 978-82-450-3294-9

Tilrettelagt for e-bok: John Grieg, Bergen
Forside ved Kate Wermers-Nilsen
Utforming og layout ved forfatteren

Spørsmål om denne boken kan rettes til:
Fagbokforlaget
Kanalveien 51
5068 Bergen
Tlf.: 55 38 88 00 Faks: 55 38 88 01
e-post: fagbokforlaget@fagbokforlaget.no
www.fagbokforlaget.no

Materialet er vernet etter åndsverkloven.
Uten uttrykkelig samtykke er eksemplarfremstilling
bare tillatt når det er hjemlet i lov eller avtale med Kopinor.

Forord

Denne boken er en videreføring av oppgaveboken til *Årsregnskapet – en grunnleggende innføring* av samme forfatter. Oppgaveboken er beregnet på valgfag og videregående kurs i årsregnskap. Den dekker de fleste emnene i et årsregnskap, og er inndelt i fire hoveddeler:

- Del I Repetisjon og generelt stoff (kapittel 1–3)
- Del II Eiendeler og gjeld (kapittel 4–12)
- Del III Spesielle emner (kapittel 13–18)
- Del IV Regnskapsavslutning og analyse (kapittel 19 og 20)

Formålet med oppgaveboken er å trene studentene i å behandle sentrale problemstillinger ved avslutning av et årsregnskap i samsvar med den *norske regnskapsloven og god regnskapsskikk*. Inndelingen er gjort for å få en logisk emneinndeling. Det er lagt vekt på en stigende vanskelighetsgrad innenfor hvert kapittel. Enklere problemstillinger er behandlet først, mens større sammensatte oppgaver kommer til slutt i kapitlene.

Forholdet mellom regnskap og skatt har fått stor vekt i boken. I kapittel 13 er det gitt en innføring i utsatt skatt-modellen og regnskapsføring av skatt. Regnskapsføring av skatt og beregning av utsatt skatt er også sentralt i mange andre kapitler i boken. Det vises blant annet til kapittel 19 med større oppgaver med regnskapsavslutning i aksjeselskap.

Regnskapsloven har mange unntaksregler for små foretak. I oppgavene er det lagt mest vekt på hovedreglene i regnskapsloven, men de mest sentrale unntaksreglene for små foretak er også behandlet.

Det er utarbeidet grundige løsningsforslag til hver oppgave. I løsningene er det gitt henvisning til aktuelle lovbestemmelser i regnskapsloven og i anbefalinger til god regnskapsskikk (norske regnskapsstandarder).

Enkelte av oppgavene har ingen løsning i boken. Løsning på disse oppgavene kan faglærer få ved å henvende seg til forlaget.

Nytt i 4. utgave.
Denne utgaven er oppdatert til ny skattesats på 22 %. Ikrafttredelsen av samlestandarden for foretak med alminnelig regnskapsplikt (øvrige foretak), NRS Regnskapsstandard (HU), er utsatt. NRS Regnskapsstandard (HU) er i boken forkortet til NRS Øvrige foretak. I denne utgaven er løsningene derfor oppdatert til gjeldende norske regnskapsstandarder, inkludert NRS 8 God regnskapsskikk for små foretak. Henvisningen til NRS Øvrige foretak er beholdt der problemstillingen ikke er dekket av de øvrige regnskapsstandardene.

Trondheim, mars 2019

Trond Kristoffersen

Innhold

Oppgaver

Del I Repetisjon og generelt stoff

1 Repetisjonsoppgaver 7
2 Årsregnskapets formål, kvalitetskrav, forutsetninger og grunnleggende regnskapsprinsipper 12
3 Presentasjon av resultatregnskap og balanse 15

Del II Eiendeler og gjeld

4 Immaterielle eiendeler 18
5 Varige driftsmidler 23
6 Leieavtaler 35
7 Varer 38
8 Anleggskontrakter 48
9 Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer 58
10 Obligasjoner og andre langsiktige fordringer 66
11 Aksjer 71
12 Gjeld 80

Del III Spesielle emner

13 Regnskapsføring av inntektsskatt 89
14 Egenkapital og resultatdisponering 100
15 Omdanning fra enkeltpersonforetak til aksjeselskap 111
16 Kontantstrømoppstilling 113
17 Konsernregnskap 122
18 Fusjon og fisjon 135

Del IV Regnskapsavslutning med analyse

19 Regnskapsavslutning i aksjeselskap 142
20 Regnskapsanalyse 167

Løsninger

Del I Repetisjon og generelt stoff

1 Repetisjonsoppgaver 179
2 Årsregnskapets formål, kvalitetskrav, forutsetninger og grunnleggende regnskapsprinsipper 184
3 Presentasjon av resultatregnskap og balanse 192

Del II Eiendeler og gjeld

4 Immaterielle eiendeler 197
5 Varige driftsmidler 201
6 Leieavtaler 220
7 Varer 225
8 Anleggskontrakter 237
9 Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer 255
10 Obligasjoner og andre langsiktige fordringer 266
11 Aksjer 276
12 Gjeld 291

Del III Spesielle emner

13 Regnskapsføring av inntektsskatt 308
14 Egenkapital og resultatdisponering 328
15 Omdanning fra enkeltpersonforetak til aksjeselskap 343
16 Kontantstrømoppstilling 347
17 Konsernregnskap 358
18 Fusjon og fisjon 374

Del IV Regnskapsavslutning og analyse.

19 Regnskapsavslutning i aksjeselskap 384
20 Regnskapsanalyse 391

Vedlegg: Oversikt over vanlige nøkkeltall i regnskapsanalyser 403

Kapittel 1
Repetisjonsoppgaver

Oppgave 1.1

Carsten Arnholm driver egen handelsvirksomhet med kjøp og salg av varer. Han har følgende balanse per 31. oktober 20x1:

Carsten Arnholm			
Balanse per 31.10.20x1			
Eiendeler		**Egenkapital og gjeld**	
Varelager	50 000	Arnholm kapitalkonto	86 000
Kundefordringer	18 000	Leverandørgjeld	24 000
Bankinnskudd	42 000		
	110 000		110 000

Kundefordringene består av en fordring på Ragnhild L. Dromnes, mens leverandørgjelden gjelder firmaet Harald Banken AS. Varelageret omfatter 250 varer innkjøpt for 200 kroner per enhet. Ordinær salgspris er 400 kroner per enhet. Økonomiske transaksjoner i november:

1	01.11.	Betaling til Harald Banken AS. Pengebeløpet er tatt fra bedriftens bankkonto.	kr	24 000
2	04.11.	Salg av 30 varer på kreditt til Anita Brudvik. Ved salget er det gitt 2 % rabatt. Salgsbeløpet skal betales innen 1 måned.	kr	?
3	08.11.	Innbetaling av ny egenkapital fra Carsten Arnholm. Beløpet er satt inn på bedriftens bankkonto.	kr	8 500
4	10.11.	Innbetaling fra Ragnhild L. Dromnes. Beløpet er satt inn på bedriftens bankkonto.	kr	18 000
5	13.11.	Vareretur fra Anita Brudvik. 5 enheter var av feil type. Hun godskrives samme beløp per vare som ved opprinnelig salg.	kr	?
6	14.11.	Kjøp av kontormateriell fra Kontorhuset AS. Beløpet er betalt ved uttak fra bankkontoen.	kr	9 400
7	16.11.	Husleie for november. Beløpet er betalt ved uttak fra bankkontoen.	kr	15 000
8	18.11.	Kontantsalg. Salget omfattet til sammen 200 varer. Mottatt pengebeløp er satt inn i på bankkontoen.	kr	?
9	20.11.	Kjøp av nye varer fra Harald Banken AS. Kjøpet omfattet 160 enheter og er betalt ved uttak fra bedriftens bankkonto.	kr	32 000
10	25.11.	Lønn til ansatte for november. Beløpet er betalt ved uttak fra bank.	kr	22 200
11	30.11.	Varelager per 30. november. Endringen i perioden utgjør:		?

Kontormateriellet er forbrukt i løpet av november 20x1. 10 enheter av varelageret per 30. november 20x1 er skadet og kan kun selges til redusert pris. Virkelig verdi per enhet av disse varene er 160 kroner. De øvrige varene kan selges til ordinær pris.

Spørsmål:
Bokfør transaksjonene for november i en hovedbokoppstilling. Se bort fra merverdiavgift. Start med transaksjon nr. 1. Avslutt regnskapet for november. Hva er periodens resultat? Regn ut oppnådd bruttofortjeneste i perioden.

Oppgave 1.2

Steinar Furu er eier av aksjeselskapet Furu Handel AS. Foreløpig saldobalanse per 31. desember 20x1 viser:

Furu Handel AS **Foreløpig saldobalanse per 31.12.20x1**		
	Debet	**Kredit**
Tomt	800 000	
Varebil	252 000	
Varelager per 1. januar 20x1	610 000	
Forskuddsbetalt husleie	14 000	
Kundefordringer	120 000	
Bankinnskudd	72 272	
Aksjekapital (100 aksjer · 1 000 kroner per aksje)		100 000
Annen egenkapital		46 000
Pantelån i Fokus Bank		900 000
Utsatt skatt		44 000
Leverandørgjeld		46 063
Påløpte feriepenger		64 800
Skyldig arbeidsgiveravgift		0
Skyldig arbeidsgiveravgift på feriepenger		9 137
Betalbar skatt		0
Påløpte renter		15 000
Salgsinntekter		2 250 000
Salgssum solgt varebil		225 000
Varekjøp	686 000	
Lønn	660 000	
Feriepenger	64 800	
Arbeidsgiveravgift	76 140	
Arbeidsgiveravgift på feriepenger	9 137	
Husleie	182 000	
Diverse driftsutgifter	83 651	
Avskrivning	0	
Nedskrivning	0	
Rentekostnad	70 000	
Skattekostnad	0	
Årsresultat	0	
SUM	**3 700 000**	**3 700 000**

Periodiseringer ved periodens slutt er ikke innarbeidet i regnskapet. Selskapet bruker en lineær avskrivningsmetode i årsregnskapet. En analyse av de enkelte kontoene ved årets slutt viser:

1
Tomta ble kjøpt for 10 år siden for 800 000 kroner. Ifølge en uavhengig takst er virkelig verdi av tomta 600 000 kroner ved utgangen av 20x1. Verdinedgangen anses som varig.

2
Varebilen ble kjøpt for 380 000 kroner. Økonomisk levetid ble ved kjøpet anslått til 5 år, med en beregnet restverdi (utrangeringsverdi) etter 5 år på 60 000 kroner. Den ble solgt 30. juni 20x1 for 225 000 kroner. Salgssummen er i det foreløpige regnskapet inntektsført i sin helhet.

3
Bedriften har per 31. desember 20x1 foretatt fysisk telling av varelageret. Ifølge beholdningsoversikten var samlet kostpris på 590 000 kroner. Beholdningsoversikten inneholdt enkelte ukurante varer. Varer med en kostpris på 100 000 kroner har en netto salgspris (virkelig verdi) på 60 000 kroner. Virkelig verdi kurante varer er 1 470 000 kroner. Varelageret vurderes etter laveste verdis prinsipp.

4
Husleien er 14 000 kroner per måned og skal betales to måneder på forskudd.

5
Kundefordringene inneholder et krav på 15 000 kroner på kunden, Berg Handel AS. Kunden er konkurs, og kravet må regnes som et konstatert tap.

6
Rentesatsen på lånet i Fokus Bank er på 6 % p.a. Renter og avdrag betales etterskuddsvis en gang per år, senest 30. september 20x1.

7
En regning fra advokat Nordhus på 8 422 kroner er ikke bokført. Regningen gjelder advokatbistand utført i desember 20x1. Se bort fra merverdiavgift.

8
Arbeidsgiveravgift og feriepenger for 6. termin (november og desember) er ikke bokført. Feriepenger beregnes etter en sats på 12 % og arbeidsgiveravgift etter en sats på 14,1 %.

9
Ved årets slutt er det skatteøkende midlertidige forskjeller på 240 000 kroner. Blant diverse driftsutgifter er det bokført 10 000 kroner i representasjonsutgifter som ikke skattemessig fradragsberettiget (permanent forskjell). Skattesatsen er 22 %.

10
Disponering av årets overskudd eller dekning av underskudd. I den grad det er mulig ønsker ledelsen å avsette 10 % (av aksjekapitalen) i aksjeutbytte.

Spørsmål:
Avslutt regnskapet per 31. desember 20x1 ved bruk av opplysningene ovenfor. Avslutningen gjennomføres i et tabellarisk oppsett med kolonne for foreløpig saldobalanse per 31. desember 20x1, avslutningsposteringer, resultat for 20x1 og balanse per 31. desember 20x1.

Oppgave 1.3 (denne oppgaven har ingen løsning her i boken)

Volda Møbelindustri AS driver med fabrikkmessig vareproduksjon av møbler. Den foreløpige balansen per 31. desember 20x1 viser følgende:

Volda Møbelindustri AS Foreløpig saldobalanse 31.12.20x1		
	Debet	**Kredit**
Maskiner og utstyr	700 000	
Varebil	80 000	
Råvarer	160 000	
Varer i arbeid	90 000	
Ferdigvarer	180 000	
Kundefordringer	100 000	
Avsetning tap kundefordringer		10 000
Forskuddsbetalt husleie	8 000	
Bankinnskudd	145 800	
Aksjekapital		200 000
Annen egenkapital		145 500
Lån		600 000
Utsatt skatt		33 000
Leverandørgjeld		75 300
Påløpte, ikke betalte feriepenger		45 000
Påløpte, ikke betalte renter		6 000
Salgsinntekt		1 410 000
Salg av varebil		85 000
Varekjøp	280 000	
Lønn	500 000	
Feriepenger	45 000	
Arbeidsgiveravgift	70 000	
Husleie	132 000	
Diverse driftsutgifter	75 000	
Rentekostnader	44 000	
Sum	2 609 800	2 609 800

Varelageret er i saldobalansen oppført med verdien per 1. januar 20x1. Periodiseringer per 31. desember 20x1 er ikke innarbeidet i regnskapet. Se bort fra merverdiavgift.

1
Maskiner og utstyr ble innkjøpt for 800 000 og avskrives lineært over 8 år.

2
Varebilen ble anskaffet for 250 000 kroner og solgt 31. mars 20x1 for 85 000 kroner. Ved utarbeidelse av avskrivningsplanen var det beregnet en økonomisk levetid på 5 år og en utrangeringsverdi (restverdi) på 50 000 kroner.

3
Kundefordringene er balanseført til pålydende. En kunde, Knut Eriksen, har en kreditsaldo på 20 000 kroner. Beløpet gjelder et forskudd for en senere vareleveranse. En annen kunde, Kjell Sinke, er konkurs. Utestående krav er på 30 000 kroner. Beløpet må anses som tapt i sin helhet. Forventet tap på øvrige kundefordringer er 10 % av pålydende.

4
Bedriften har foretatt en telling av varebeholdningen per 31. desember 20x1. Den samlede beholdningen har en kostpris på 440 000 kroner som fordeler seg slik:

Råvarer	115 000
Varer i arbeid (VIA)	120 000
Ferdigvarer (FV)	205 000
	440 000

5
Deler av ferdigvarelageret ble skadet under produksjonen og kan kun selges til redusert pris. Netto salgspris for disse varene er på 75 000 kroner, mens kostprisen er på 90 000 kroner.

6
Ifølge banken er saldoen på bankinnskuddet per 31. desember 20x1 på 147 000 kroner inklusive opptjente renter.

7
Lånet er avdragsfritt. Rentesatsen har vært 8,0 % i hele 20x1.

8
Feriepenger beregnes etter en sats på 12,0 % og arbeidsgiveravgift etter en sats på 14,1 %.

9
Husleien er på 10 000 kroner per måned og skal betales én måned på forskudd.

10
Skattesatsen er på 22 %. Ved årets utgang foreligger følgende skattemessige verdier:

- Maskiner og utstyr på 597 000 kroner
- Råvarelageret på 115 000 kroner, VIA 70 000 kroner, FV-lageret 120 000 kroner
- Kundefordringene på 94 000 kroner

I regnskapet er det kostnadsført 4 760 kroner i representasjonsutgifter (inngår i posten annen driftskostnad på 75 000 kroner). Beløpet er ikke fradragsberettiget ved skatteligningen. Bedriften forventer positive resultater framover.

11
Årets resultat etter skatt avsettes til annen egenkapital eller oppføres som udekket tap i balansen.

Spørsmål a:
Avslutt regnskapet per 31. desember 20x1. Bruk et tabellarisk oppsett med foreløpig saldobalanse, avslutningsposteringer, resultat 20x1 og balanse per 31. desember 20x1.

Spørsmål b:
Vis presentasjon av årsregnskapet (resultatregnskap og balanse) for Volda Møbelindustri AS i samsvar med oppstillingsplanen i regnskapsloven.

Kapittel 2
Årsregnskapets formål, kvalitetskrav, forutsetninger og grunnleggende regnskapsprinsipper

Regnskapsloven bygger på et sett av forutsetninger, kvalitetskrav og grunnleggende regnskapsprinsipper. Oppgavene i dette kapittelet omhandler generelle problemstillinger om forutsetninger, krav og regnskapsprinsippene som regnskapsavleggelsen bygger på.

Formål og regnskapsplikt

Oppgave 2.1
Hva er formålet med et årsregnskap?

Oppgave 2.2
Hvilke plikter har de regnskapspliktige?

Oppgave 2.3
Gi en kort oversikt over regnskapslovens inndeling av regnskapspliktige.

Oppgave 2.4
Hva regnes som små foretak etter regnskapsloven?

Oppgave 2.5
Gi eksempler på generelle kvalitetskrav som stilles til regnskapsinformasjon.

Oppgave 2.6
Hvilke hovedkrav gjelder til dokumentasjon av regnskapsinformasjon?

Oppgave 2.7
Hvilke regnskapsoppstillinger skal et årsregnskap inneholde?

Oppgave 2.8
Hvilke bestemmelser har regnskapsloven om regnskapsår og språk?

Oppgave 2.9
Hvem har plikt til å utarbeide en årsberetning?
Hvilke hovedpunkter skal en årsberetning inneholde?

Forutsetninger og grunnleggende regnskapsprinsipper

Oppgave 2.10
Et årsregnskap bygger på noen grunnleggende forutsetninger. Hvilke?

Oppgave 2.11
Den norske regnskapsloven bygger på en historisk kostprismodell.

Spørsmål:
Redegjør for hovedprinsippene i denne modellen og eventuelle avvik i regnskapsloven fra en rendyrket historisk kostprismodell.

Oppgave 2.12
Bruk av penger som måleenhet er en grunnleggende forutsetning i finansregnskapet.

Spørsmål:
Hva er fordelen med å bruke penger som måleenhet? Nevn en viktig begrensning ved å bruke penger som måleenhet som grunnlag for målinger i finansregnskapet.

Oppgave 2.13
Den norske regnskapsloven bygger på et sett av grunnleggende regnskapsprinsipper (kapittel 4). Den norske regnskapsloven har i tillegg egne vurderingsregler for eiendeler og gjeld (kapittel 5).

Spørsmål:
Redegjør for sammenhengen mellom de grunnleggende regnskapsprinsippene og vurderingsreglene for eiendeler og gjeld i den norske regnskapsloven.

Oppgave 2.14
Det tradisjonelle finansregnskapet og regnskapsloven bygger på transaksjonsprinsippet.

Spørsmål a:
Hva menes med en økonomisk transaksjon? Redegjør for innholdet i transaksjonsprinsippet. Gi eksempler på bruk av prinsippet.

Spørsmål b:
Hva menes med transaksjoner uten økonomisk innhold? Gi eksempler på slike transaksjoner.

Oppgave 2.15
Inntektsføring i regnskapsloven bygger på opptjeningsprinsippet.

Spørsmål a:
Redegjør for innholdet i opptjeningsprinsippet. Gi eksempler på bruk av prinsippet.

Spørsmål b:
Redegjør kort for sammenhengen mellom realisasjonsprinsippet og opptjeningsprinsippet.

Oppgave 2.16
Kostnadsføring i regnskapsloven bygger på sammenstillingsprinsippet.

Spørsmål:
Redegjør nærmere for innholdet i sammenstillingsprinsippet. Gi eksempler på bruk av prinsippet.

Oppgave 2.17
Et grunnleggende regnskapsprinsipp i regnskapsloven er forsiktighetsprinsippet.

Spørsmål a:
Hvilke generelle vurderingsprinsipper for eiendeler og gjeld i det tradisjonelle finansregnskapet og norsk regnskapslovgivning bygger på forsiktighetsprinsippet?

Spørsmål b:
Kan det i dag oppstå konflikt mellom bruk av forsiktighetsprinsippet og krav til pålitelig regnskapsinformasjon?

Oppgave 2.18
Det skilles i finansregnskapet mellom et regnskapsprinsipp og et regnskapsestimat.

Spørsmål:
Forklar forskjellen mellom et regnskapsprinsipp og et regnskapsestimat. Redegjør kort for den regnskapsmessige behandlingen av prinsipp- og estimatendringer. Illustrer med eksempler.

Oppgave 2.19
Årsregnskapet skal i Norge utarbeides i samsvar med «god regnskapsskikk».

Spørsmål:
Redegjør kort for innholdet i begrepet «god regnskapsskikk».

Kapittel 3
Presentasjon av resultatregnskap og balanse

Dette kapittelet omhandler regnskapslovens regler for presentasjon av resultatregnskap og balanse. Det er lagt særlig vekt på reglene for klassifikasjon av eiendeler og gjeld og grensedragningen mellom omløpsmidler og anleggsmidler.

Oppgave 3.1

Spørsmål:
Redegjør kort for formålet med reglene om spesifikasjon og opplysningsplikt i regnskapslovgivningen. Gi en kort oversikt over de viktigste brukerne av regnskapsinformasjon.

Oppgave 3.2

Spørsmål a:
Forklar kort formålet med oppstillingsplanen for resultatregnskapet. Hvilke hovedgrupper er resultatregnskapet inndelt i?

Spørsmål b:
Redegjør kort for kriteriene for å klassifisere en resultatpost som ekstraordinær.

Oppgave 3.3

Spørsmål a:
Hva er formålet med oppstillingsplanen for balansen?

Spørsmål b:
Hvilke hovedposter er balansen inndelt i?

Spørsmål c:
Redegjør kort for betydningen av inndelingen av eiendelene i balansen som omløpsmidler og anleggsmidler.

Spørsmål d:
Hva er hovedregelen i regnskapsloven for grensedragningen mellom omløpsmidler og anleggsmidler?

Spørsmål e:
Hva legger du i begrepet «varig eie eller bruk»?

Spørsmål f:
Hva forstår du med foretakets ordinære driftssyklus? Hvilken betydning har foretakets ordinære driftssyklus for grensedragningen mellom omløpsmidler og anleggsmidler?

Spørsmål g:
Redegjør kort for regnskapslovens regler for klassifikasjon av gjeld.

Oppgave 3.4

Du er ansatt og regnskapsansvarlig i selskapet AS Byggevarer. Selskapet driver virksomhet med ordinær handel av byggevarer og bygging av boliger og forretningsbygg for salg. I forbindelse med avslutningen av et årsregnskap skal du ta stilling til klassifikasjonen i balansen av følgende regnskapsposter:

Regnskapspost	Beløp	Kommentarer
Bankinnskudd	100 000	Ordinært innskudd i bank (folio). Kan sies opp på en måneds varsel.
Bankinnskudd	200 000	Kontoen består av midler som er avsatt som sikkerhet i forbindelse med et prosjekt. Gjenværende bindingstid er 18 md.
Kundefordring	2 300 000	Fordringen er oppstått ved salg av varer og tjenester. Kredittid er 3 md.
Fordring	120 000	Forsikringspremie for 12 md. Forskuddsbetalt fram til september neste år.
Goodwill	75 000	Oppstått i forbindelse med kjøp av virksomhet.
Kundefordring	600 000	Oppstått ved salg av varer og tjenester. Gjenværende kredittid er 15 md.
Fordring	300 000	Utlån på det «grå» pengemarkedet. Restløpetid er 15 md.
Aksjer	3 000 000	Aksjer i AS Maskinutleie. AS Maskinutleie er et heleid datterselskap av AS Byggevarer. Maskinutleie driver med utleie av anleggsmaskiner, i hovedsak til AS Byggevarer.
Aksjer	1 500 000	Portefølje av børsnoterte aksjer. Investeringen i aksjer er et alternativ til plassering av midlene i bankinnskudd eller i rentebærende verdipapirer.
Varer i arbeid	5 200 000	Gjelder et prosjekt (anleggskontrakt) med oppføring av et forretningsbygg. Prosjektet er satt i gang etter forutgående bestilling fra en kunde. Gjenværende byggetid er anslått til 16 md.
Anlegg under oppføring	4 500 000	Gjelder oppføring av et nytt administrasjonsbygg til bruk i egen virksomhet. Gjenværende byggetid er 8 md.

Spørsmål:
Hvordan vil du klassifisere de ulike regnskapspostene i selskapets årsregnskap?

Oppgave 3.5

Dette er en fortsettelse av oppgave 3.4 ovenfor. Som regnskapsansvarlig i AS Byggevarer skal du ta stilling til klassifikasjonen av følgende regnskapsposter:

Regnskapspost	Beløp	Kommentarer
Forretningsbygg	3 000 000	Bygget ble anskaffet for 10 år siden og er regnskapsført som et anleggsmiddel. Bygget er planlagt solgt i løpet av neste regnskapsår, ved fullføringen av det nye administrasjonsbygget.
Pensjonsforpliktelser	2 500 000	Verdien av pensjonsforpliktelser for egne ansatte dekket over driften. Utbetalingstidspunktet vil variere avhengig av alder mv.
Utsatt skatt	400 000	Beregnet skatt på midlertidig skatteøkende (positiv) forskjell mellom skattemessige og regnskapsmessige verdier.
Betalbar skatt	300 000	Beregnet skatt på skattbar, alminnelig, inntekt for regnskapsåret.
Kassakreditt	2 500 000	Lånet er tatt opp for å dekke det løpende likviditetsbehovet over driften. Limiten på kassakreditten er 3 000 000 kroner.
Pantelån	3 000 000	Lånet er tatt opp i år. Løpetid på 20 år. Første (neste) års avdrag er 150 000 kroner.
Påløpte renter	200 000	Påløpte, ikke betalte renter på pantelån. Forfall 30. juni 20x1.

Spørsmål:
Hvordan vil du klassifisere de ulike regnskapspostene i selskapets årsregnskap?

Kapittel 4
Immaterielle eiendeler

Kapittelet omfatter regnskapsmessig behandling av immaterielle eiendeler og goodwill. I kapittelet behandles problemstillinger knyttet til balanseføring eller direkte kostnadsføring av utgifter til forskning og utvikling (FoU) og andre immaterielle eiendeler. Videre behandles beregning av goodwill i forbindelse med kjøp av enkeltpersonforetak.

Oppgave 4.1

Spørsmål:
Hvilke hovedgrupper er immaterielle eiendeler inndelt i ifølge oppstillingsplanen i regnskapsloven?

Forskning og utvikling (FoU), rettigheter og andre immaterielle eiendeler

Oppgave 4.2

Web-design AS utarbeider og selger dataprogram (nettsider) beregnet for næringsliv og offentlig forvaltning. De skal nå utvikle et nytt dataprogram. I den forbindelse har bedriften opplyst følgende om egne utgifter til forskning og utvikling (FoU) i prosjektet:

	År 20x1	År 20x2	År 20x3	Sum
Utgifter	100 000	350 000	150 000	600 000

Produktet vil være ferdig utviklet og vil bli satt i produksjon i begynnelsen av 20x4. Netto inntekter i forbindelse med salg av det ferdige produktet er beregnet å utgjøre 300 000 kroner for hvert av årene 20x4–20x6.

Spørsmål:
Illustrer den regnskapsmessige behandlingen for årene 20x1–20x6 under forutsetning av at utgifter til egen FoU

a) kostnadsføres løpende
b) balanseføres og avskrives ved sammenstilling med resultatførte inntekter

Oppgave 4.3

Forbrukermat AS driver med produksjon og salg av mat og andre konsumvarer. Et viktig produktområde er alkoholfrie drikkevarer. Det er i dag stor konkurranse i markedet, og det er derfor viktig at produktene er godt kjent. De har i den anledning kjøpt rettigheter fra et amerikansk selskap til å bruke det velkjente varemerket Sporty Me. Sporty Me er navnet på en alkoholfri drikk som er beregnet spesielt for salg til aktiv ungdom. Kontrakten er på 400 000 kroner omfatter retten til å produsere og selge drikken Sporty Me for perioden 1.1.20x1 til 31.12.20x4. Ledelsen regner med at kjøpet av rettighetene vil gi bedriften økte inntekter fra brussalg.

Spørsmål:
Hvordan vil du behandle utgiftene til kjøp av rettighetene til å bruke varemerket Sporty Me?